

Management summary

De Nederlandse zorg staat voor grote uitdagingen. Meer regie bij de cliënt zelf, meer nadruk op preventie en betaalbare zorg zijn de ambities van het kabinet.

Ons stelsel met eerstelijns en tweedelijns zorg biedt een goede basis voor deze maatschappelijke opgaven. Medicalisering voorkomen bij normale klachten en gebeurtenissen is inherent aan ons stelsel. Wel is belangrijk is dat iedereen hier scherp op blijft en we dit als gezamenlijk doel blijven zien.

De geboortezorg is bij uitstek een domein dat de uitdagingen en maatschappelijke opgaven met vertrouwen tegemoet kan zien. In Nederland zien we zwangerschap en bevalling immers als normale, natuurlijke gebeurtenissen. Toch is ook hier nog veel winst te halen, met meer nadruk op 'in de eerste lijn wat kan, en in de tweede lijn wat moet'.

Is integrale zorg de oplossing?

Een veel gehoorde aanname is dat integrale zorg – goede samenwerking tussen eerste en tweede lijn – helpt om de zorg betaalbaar te houden met behoud van kwaliteit én cliënttevredenheid. Om goede integrale zorg te realiseren zijn echter ook investeringen nodig, die zoals altijd voor de baten uitgaan. Daarom is er behoefte aan inzicht in de verwachte resultaten. Oftewel: wegen de kosten op tegen de waarde die wordt gecreëerd? Een maatschappelijke businesscase (mBC) is een geschikt instrument om hier meer zicht op te krijgen.

De waarde van eerstelijns verloskunde

Deze mBC Geboortezorg laat de (toegevoegde) waarde zien van de eerstelijns verloskundige binnen de integrale geboortezorg. Niet om te polariseren, maar om helder te maken dat een stevige positie van de eerste lijn grote maatschappelijke effecten heeft binnen de integrale geboortezorg.

De eerstelijns verloskundige is een coach die vrouwen vertrouwen geeft in hun eigen kracht en voorlichting geeft over gezondheid. Maar zij is ook toegerust om medische risico's te signaleren en vrouwen op tijd door te verwijzen naar de tweede lijn, wat de kwaliteit van zorg waarborgt. Als een van de weinige zorgverleners komt de verloskundige 'achter de voordeur', ook bij gezinnen met een verhoogd risico op (opvoed)problemen. Dat biedt extra kansen voor preventie.

Twee aandachtspunten in deze mBC springen eruit. Als eerste heeft continuïteit van zorg veel effect op de beleving van cliënten en is daarmee een belangrijk criterium voor kwaliteit van zorg. Die continuïteit is nu niet altijd optimaal.

Als tweede blijken de effecten van substitutie interessant. Onderzoek laat zien dat eerstelijns verloskundigen meer diagnostiek kunnen uitvoeren. Ook zouden zij bij een beperkt aantal medische indicaties de bevalling zelf kunnen begeleiden, in plaats de zorg volledig over te dragen. Dit vraagt veel zorgvuldigheid en een uitstekende samenwerking met de tweede lijn. Onder die voorwaarden is de kwaliteit van zorg gewaarborgd, ervaren cliënten meer continuïteit van zorg, en zijn grote kostenbesparingen mogelijk. Bovendien wordt de tweede lijn ontlast, wat meer ruimte creëert voor specialistische zorg.

Op basis van voorzichtige aannames komen de totale maatschappelijke baten van een goede eerstelijns geboortezorg neer op minimaal 45 miljoen euro per jaar.

En nu ...?

Deze mBC is gemaakt op initiatief van organisaties uit de praktijk. Het document geeft een visie, legt een basis voor samenwerking, voedt de discussie en verschaft inzicht in de effecten van geboortezorg. De inzichten helpen verloskundigen om zich goed te positioneren en om samenwerking verder vorm te geven. Andere belanghebbenden leren uit de mBC hoe de eerstelijns geboortezorg functioneert en welke positieve effecten dat brengt.

Met als doel dat de verschillende partijen de dialoog aangaan en op een constructieve manier komen tot integrale geboortezorg, waarin ieders rol en verantwoordelijkheid helder is en de kwaliteit van zorg en de beleving van cliënten centraal staan. Want ja, zwangerschappen en bevallingen zijn natuurlijke gebeurtenissen voor een mens, maar wel heel intens en vaak emotioneel. Dat vraagt om persoonlijke en betrokken begeleiding, met uitstekende waarborgen voor de veiligheid van moeder en kind.

Vier samenwerkingsverbanden van eerstelijnsverloskundigen en twee diagnostische centra nodigen professionals in de geboortezorg uit hun maatschappelijke waarde in de keten uit te wisselen. Alle informatie over het project maatschappelijke businesscase geboortezorg is te vinden op www.doelmatigegeboortezorgkan.nu. Voor vragen en/of opmerkingen kunt u ook een e-mail sturen naar info@doelmatigegeboortezorgkan.nu.

